

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobce: **J. Š.**, bytem A., proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, v řízení o žalobě ze dne 9.9.2011 proti rozhodnutí **Krajského úřadu Karlovarského kraje**, se sídlem 360 21 Karlovy Vary, Závodní 353/88, ze dne 6.9.2011 č.j.: X o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje,

t a k t o :

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Soud upozorňuje, že zákonem č. 366/2011 Sb. došlo i ke změně zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, takže s účinností od 1.1.2012 je žalovaným **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, na něhož přešla působnost krajských úřadů, a nikoli Krajský úřad Karlovarského kraje (dále jen **KÚ**), který byl odvolacím orgánem do 31.12.2011 (§ 77 odst. 1), jehož rozhodnutí ze dne 6.9.2011 bylo žalobou napadeno.

Včasnou žalobou ze dne 9.9.2011 doručenou zdejšímu soudu 12.9.2011 se žalobce domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného KÚ č.j. X ze dne 6.9.2011, jímž bylo jeho odvolání zamítnuto a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Aš, odboru sociálních věcí a zdravotnictví (dále jen **MěÚ**), č.j. X ze dne 29.7.2011, kterým nebyla žalobci v souladu s § 2 odst. 5 písm. a) a § 66 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen **zákon**), přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje upravená v uvedeném zákoně, když dne 4.7.2011 podal žádost o uvedenou dávku na úhradu doplatku nocležného ve výši 937,-Kč s odůvodněním, že

žalobci vedenému jako uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce od 7.3.2011 bez nároku na podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, je vyplácen příspěvek na živobytí od 8.3.2011 ve výši 2.020,-Kč, ale žalobce opakovaně při podávání žádostí uvedl, že nebude prokazovat osobní snahu při hledání zaměstnání; dále mu byla přiznána od července 2010 dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení, který byl vyplacen v červenci 2011 ve výši 2.863,-Kč, protože je posuzován jako nájemce bytu, přičemž k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení a služeb bezprostředně s bydlením spojených je určena dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení nikoli žalobcem požadovaná dávka mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Rozhodnutí MěÚ ze dne 29.7.2011 vypravené téhož dne napadl žalobce včasným *odvoláním ze dne 4.8.2011*, protože žádost o dávku mimořádná okamžitá pomoc – příspěvek na nocležné ve výši 937,-Kč podal proto, že mu dávka doplatek na bydlení není přiznávána, ač o ni požádal také; dle něho je rozhodnutí neodůvodněné, neodborné a brání mu v hmotném právu a navíc bylo vydáno až po 29 dnech, kdy na tento typ dávky se rozhoduje okamžitě, jedná se o okamžité řešení nepříznivé situace, kde nelze čekat v nejistotě dalších 30 dní, zda bude či nebude dávka přiznána, proto lhůta 30 dní ze zákona se vztahuje pouze na dávky živobytí a doplatku na bydlení; namítal také, že je úmysl jeho osobu diskreditovat.

V odůvodnění napadeného *rozhodnutí ze dne 6.9.2011* popsal KÚ průběh řízení a mimo jiné uvedl, že v rámci přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení předcházejícího vydání rozhodnutí nezjistil pochybení při aplikaci právních předpisů, ani cílevědomé porušování zákona či úmyslné zdržování správního řízení a také souhlasil se správním uvážením MěÚ, protože dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje není určena jako finanční kompenzace v situacích, kdy není přiznána dávka doplatek na bydlení pro nesplnění zákonem stanovených podmínek pro přiznání této dávky. Dále bylo zdůrazněno, že oznámení a rozhodnutí (tj. *v případě nepřiznání dávky*) jsou vydávána MěÚ (i KÚ) v zákonem stanovených lhůtách.

Žalobce ve své žalobě ze dne 9.9.2011 mimo jiné požadoval vydání rozsudku, jímž bude rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení a také uvedl, že žalovaný se nedostatečně zabýval odvolacím důvodem, protože přitakává MěÚ místo přezkoumání; současně rozporoval závěr žalovaného, že k zabezpečení nákladů na bydlení – úhrady nocležného je určen doplatek na bydlení; správní uvážení žalovaného ve vztahu k § 2 odst. 5 písm. a) zákona se neopírá o zákonná ustanovení a logičnost věci, jde o zneužití úřední moci žalovaným; zpochybnil i lhůty k vydání rozhodnutí.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření ze dne 7.12.2011 mimo jiné odkázal plně na odůvodnění napadeného rozhodnutí, které je v souladu se zákonem a je z něj srozumitelné, že žalobce nemá nárok na přiznání požadované dávky mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Bylo i zdůrazněno, že jak plyne ze samotného jazykového výkladu pojmu dávka mimořádná okamžitá pomoc, tato je dávkou jednorázovou pro osoby ocitající se v takové mimořádné situaci, která vyžaduje okamžitou pomoc, ať už peněžitou či věcnou, přičemž je to fakultativní dávka, nikoli dávka nároková s výjimkou případu osoby, jíž hrozí vážná újma na zdraví, což není případ žalobce; záleží tedy na správní úvaze orgánu pomoci v hmotné nouzi, zda a v jaké výši tuto dávku poskytne. Rovněž bylo zdůrazněno, že na úhradu nákladů s bydlením je po splnění všech zákonných podmínek uvedených v zákonu určena dávka doplatek na bydlení, která saturuje tuto základní potřebu, což je žalobci velmi

dobře známo, když z uzavřené nájemní smlouvy je zřejmé, že tím projevil svoji jasnou, svobodnou a srozumitelnou vůli mít zajištěno bydlení dlouhodobého charakteru. Dále bylo připomenuto, že zákon nezná výjimky u dávek v pomoci v hmotné nouzi, kdy by se nepoužívaly lhůty uvedené ve správním řádu (zákon č. 500/2004 Sb.), neboť pokud by tato situace existovala, nebyla by možnost ve správním uvážení hodnotit příjmy žalobce a celkové sociální a majetkové poměry. Závěrem žalovaný souhlasil, aby soud o věci samé rozhodl bez jednání, podjatost soudce nenamítl, nebude ani uplatňovat právo na náhradu nákladů řízení a navrhl zamítnutí žaloby.

Ze zasláního správního spisu soud zjistil v této věci, že je v něm mimo jiné založena **žádost žalobce ze dne 4.7.2011 o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje** a jako důvod jednorázového výdaje je uvedeno doplatek za nocležné (nájemné) ve výši 937,-Kč; založena je kopie **dokladu o zaplacení nájemného** žalobcem dne 29.6.2011 za červen 2011 ve výši 3.800,-Kč (*firma Z. L., K., A.*) a také kopie **nájemní smlouvy** ze dne 11.2.2011 uzavřená mezi žalobcem a uvedenou firmou na dobu určitou od 26.2.2011 do 25.2.2012, když dohodnutá úhrada za nájem činí 3.800,-Kč měsíčně a má být hrazena do 3. dne každého měsíce.

Po doručení vyjádření žalovaného žalobce dne 19.12.2011 písemně sdělil, že nesouhlasí s rozhodnutím o věci bez nařízeného jednání. Dále uvedl, že žalovaný jen opisuje jeho žalobní body a k tomu podává své vlastní osobní stanoviska, která se neopírají o zákonná ustanovení ani zákonné předpisy k tomuto vydané, přitom správní uvážení samozřejmě neznamená libovůli správních orgánů v rozhodování a nemůže vést k nepodloženým rozhodnutím; namítl také, že k žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc nepředložil nájemní smlouvu a další listiny, protože ty předložil k žádosti o doplatek na bydlení ze dne 4.7.2011.

Soud se nejprve zabýval systémem pomoci v hmotné nouzi, který upravuje zákon č. 111/2006 Sb. Dávkami, jimiž se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou: *příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc*. V hmotné nouzi je člověk, který má problém se zajištěním základní obživy, s bydlením nebo když ho postihne vážná mimořádná událost, například živelní pohroma. Příslušná dávka pomáhá jednotlivci nebo společně posuzovaným osobám, přičemž pro všechny osoby platí stejné podmínky a rovněž se na ně vztahují stejná pravidla pro přiznávání, odebírání či snižování těchto dávek hmotné nouze.

V projednávané věci se jedná o dávku upravenou **v § 36 zákona** (podmínky nároku na mimořádnou okamžitou pomoc)

(1) Nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má

- a) osoba uvedená v § 2 odst. 3,
- b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi,
- c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.

(2) Pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 3, odst. 5 písm. a) a odst. 6 se tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných, jde-li o stav hmotné nouze podle § 2 odst. 4 a § 37.

a v **§ 37 zákona** (výše mimořádné okamžité pomoci)

Výše mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené

- a) v § 2 odst. 3 se stanoví k doplnění příjmu do výše existenčního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem, a u nezaopatřeného dítěte do výše jeho životního minima,
- b) v § 2 odst. 4 se stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby až do patnáctinásobku částky životního minima jednotlivce,
- c) v § 2 odst. 5 písm. a) se stanoví až do výše jednorázového výdaje,
- d) v § 2 odst. 5 písm. b) se stanoví až do výše nákladů uvedených v § 2 odst. 5 písm. b), s tím, že součet dávek poskytnutých podle tohoto ustanovení nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetinásobek životního minima jednotlivce,
- e) v § 2 odst. 6 se stanoví jednorázově až do výše 1 000 Kč s ohledem na okamžité nezbytné potřeby; celková výše mimořádné okamžité pomoci se stanoví s přihlédnutím k úložnému a k prostředkům, které obdrží osoba při propuštění ze školského zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Součet dávek poskytnutých podle tohoto ustanovení nesmí v rámci jednoho kalendářního roku překročit čtyřnásobek životního minima jednotlivce.

Soud považuje za vhodné připomenout, že obsah zákona o hmotné nouzi není naprosto jednoznačný a srozumitelný, tedy ani pro občany, kteří s ním přicházejí do kontaktu pouze jako žadatelé o dávku, přičemž MPSV nedostatky zákona napravuje vydáváním četných metodických pokynů, které však nejsou závaznou právní normou a umožňují i několikery výklad. V této oblasti již rozhodoval i NSS, který v rozsudku č.j. 3 Ads 113/2011-46 ze dne 23.11.2011 vyjádřil, že **mimořádná okamžitá pomoc**, jak plyne ze samotného jazykového výkladu tohoto pojmu, **je dávkou jednorázovou pro osoby ocitající se v takové mimořádné situaci, která vyžaduje okamžitou pomoc, ať už peněžitou či věcnou**. Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci tak může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy žadatel není osoba v hmotné nouzi, ale je mu vhodné bezprostředně poskytnout pomoc, což však nevylučuje, aby tato pomoc byla poskytnuta též osobě pobírající příspěvek na živobytí a v hmotné nouzi se již nacházející. Mimořádná okamžitá pomoc může být jak fakultativní dávkou, tak i dávkou nárokovou (jako je tomu právě v případě osoby, jíž hrozí vážná újma na zdraví), u které není stanovena pevná hranice příjmu; záleží tedy na správní úvaze orgánu pomoci v hmotné nouzi, zda a v jaké výši tuto dávku poskytne, přičemž tento postup může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Zdejší soud dále podotýká, že s ohledem na skutečnost, že jde o dávku poskytovanou podle zákona č. 111/2006 Sb., musí jít o osobu, která nemá dostatečné finanční prostředky ani takový majetek, aby mohla nepříznivou situaci řešit vlastními silami.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 111/2006 Sb. k dávce mimořádné okamžité pomoci a podmínkám jejího poskytování uvádí, že „[u] dávky mimořádná okamžitá pomoc se osoba posuzuje individuálně, dávka se poskytuje pouze jí, platí jen podmínka, že v případě dávky poskytované při živelné či jiné pohromě se tato dávka poskytne pouze jedné ze společně posuzovaných osob. Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou, **u které není stanovena pevná hranice příjmu; přesto s ohledem na skutečnost, že jde o dávku poskytovanou podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, musí jít o osobu, která nemá dostatečné finanční prostředky ani majetek takový, aby mohla nepříznivou situaci řešit vlastními silami.** [...] Osobám, které nesplňují podmínky pro uznání situace hmotné nouze, ale protože nemají dostatek finančních prostředků, hrozí jim vážná újma na zdraví lze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc do výše existenčního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem, resp. do výše životního minima v případě nezaopatřeného dítěte.“

Jak vyplývá z jazykového, logického a systematického výkladu citovaných ustanovení zákona č. 111/2006 Sb., v případě hrozící vážné újmy na zdraví orgán pomoci v hmotné nouzi neposuzuje, zda je osoba žádající o dávku v hmotné nouzi osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 téhož zákona, neboť tuto podmínku osoba pro získání mimořádné okamžité pomoci z tohoto důvodu splňovat nemusí. Na druhé straně ovšem i zde zákon uvádí, že to, zda osobě hrozí vážná újma na zdraví, je zapotřebí posuzovat „s přihlédnutím k jejím příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům“. Pojem „příjem“ je pro účely rozhodování o nároku na mimořádnou okamžitou pomoc, stejně jako na ostatní dávky, třeba posuzovat na základě vymezení tohoto pojmu v § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb. ve smyslu definice obsažené v § 6 až § 8 zákona č. 110/2006 Sb., a to včetně tzv. fikce příjmu osob samostatně výdělečně činných, které sice nemají příjem ze samostatné výdělečné činnosti, ale nepřerušily výkon této činnosti ani jim tato činnost nebyla pozastavena (§ 8 odst. 3 zákona č. 110/2006 Sb.).

Soud sice ve správním spisu nenalezl žádný doklad prokazující, že žalobce byl dnem 7.3.2011 znovu zaevidován jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce, ani žádný úřední záznam obsahující skutečnosti známé úřední osobě z úřední činnosti, avšak toto nebylo spornou skutečností v tomto řízení. Za důležité ale soud považuje, aby si všechny rozhodující správní orgány uvědomily, že je nezbytné, aby všechny rozhodné skutečnosti byly obsaženy ve správním spisu, protože na jejich základě je rozhodováno o žádostech občanů, tj. žadatelů a tyto podklady jsou základním stavebním materiálem pro samotné rozhodnutí. Bez řádných podkladů je vlastně každé takové rozhodnutí nepřezkoumatelné. Žalobce sice namítal, že žalovaným zmíněné doklady k žádosti o předmětnou dávku nepředložil, ty předložil k žádosti o doplatek na bydlení ze dne 4.7.2011, ale je pochopitelné, že pokud příslušné kopie dokladů měl stejný rozhodující správní orgán k dispozici při podání žádosti o jinou dávku ve stejném období, použil je celkem logicky, aby nemusel žadatele obtěžovat požadavkem na předložení totožných dokladů, což by mohl žadatel považovat za nadbytečné obtěžování.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen „správní orgán“). Podle § 31 odst. 2, 3 s.ř.s. ve věcech pomoci v hmotné nouzi rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu. Pro soud je rozhodující skutkový a právní stav v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), tedy v této věci stav k datu 6.9.2011.

Soud se zabýval předmětnou žalobou v rámci vymezeném obsahem napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 6.9.2011, a to na základě žalobních bodů uvedených v žalobě, kdy ani žalobce nezpochybnil, že v předmětné době sice byl v evidenci úřadu práce, ale přesto nesplňoval podmínku stanovenou v § 2 odst. 5 písm. a) zákona ohledně osoby v hmotné nouzi a možnosti vyhovění žádosti. Dle názoru soudu je však ohledně předmětné dávky potřeba nejprve vyhodnotit, zda žadatelem uvedený důvod jednorázového výdaje odpovídá charakteru dávky a teprve poté posoudit, zda se jedná i o osobu v hmotné nouzi, což se jeví efektivnějším než postup opačný.

Ústního jednání dne 29.2.2012 se žalobce nezúčastnil a zástupce žalovaného závěrem navrhl zamítnutí žaloby, protože není důvodná.

Soud neshledal ze strany správních orgánů taková pochybení, která by byla důvodem ke zrušení napadeného rozhodnutí. Rozhodnutí MěÚ i KÚ jsou přezkoumatelná, KÚ se ve svém rozhodnutí vypořádal dostatečným způsobem s odvolacími námitkami žalobce uplatněnými v odvolání ze dne 4.8.2011, ač má žalobce jiný názor. Žalobní body uplatněné v žalobě soud neshledal důvodnými, i když se nejspíše žalobce domnívá, že nepřiznání doplatku na bydlení by mělo být důvodem k přiznání mimořádné okamžité pomoci. V této věci se nejednalo v žádném případě o úhradu nocležného, což je skutečně úhrada za nocleh, tedy přespání, ale jednalo se o úhradu části nájemného, což je diametrálně odlišná platba. Po provedeném řízení proto soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s., ve kterém je uvedeno, že soud zamítne žalobu, není-li důvodná (*výrok I. rozsudku*).

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s.ř.s. tak, jak je ve *výroku II. rozsudku* uvedeno. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží a žalovaný nemá na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 29.února 2012

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně